

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декаан географічного факультету
Лівицький /Іван КАЛІНИЧ/
« 30 » червня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЛЬОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З УЧНЯМИ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014. 07 Середня освіта. Географія
Освітня програма	Географія
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Методика організації польових досліджень з учнями**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта**, предметної спеціальності **014.07 Середня освіта. Географія**, освітньої програми «**Географія**».

Укладачі: Салюк Мар'яна Романівна, доцент, кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування;
Микита Михайло Михайлович доцент, кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

протокол № 11 від «23» червня 2022 р.

Завідувач кафедри _____ Степан ПОП

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

протокол № 10 від «29» червня 2022 р.

Голова методичної комісії _____ Людвіг ПОТІШ

© Салюк М.Р., 2022 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2022 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	4-й	5-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента – 5	VII	IX
	Лекції:	
	36 год.	10 год.
	Практичні (семінарські):	
	24 год.	8 год.
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усний	Самостійна робота:	
	60 год.	102 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Методика організації польових досліджень з учнями**» є ознайомлення здобувачів освіти як майбутніх вчителів закладів середньої та позашкільної освіти із сучасним уявленням про природні територіальні комплекси, з методикою польового вивчення як фізико-географічних особливостей та показників, так соціально-економічного розвитку регіону.

Завдання вивчення дисципліни:

- оволодіти теоретичними знаннями з дисципліни з наступним закріпленням їх на практично-семінарських заняттях та застосування при польових дослідженнях;
- навчитися отримувати вихідну інформацію для подальшої роботи, ознайомитися з методами, прийомами та обладнанням, якими користуються для збирання такої інформації, навчитися її камеральної обробки;
- навчити організовувати, планувати і проводити польові дослідження з учнями та отримати навички опрацювання зібраних матеріалів в камеральних умовах, в тому числі з використанням лабораторного обладнання, використання результатів досліджень для об'єктивної оцінки стану навколишнього середовища;
- отримати навички та вміння спостерігати і пізнавати взаємозв'язки та закономірності природи як складної системи;
- аналізувати всі компоненти географічного середовища, знаходити і виокремлювати основні природні одиниці, що містять природні елементи – геолого-геоморфологічну будову, кліматичні та гідрологічні умови, ґрунти, рослинність і тварин.
- закріпити і поглибити знання, набути досвіду в навчанні збирання матеріалів, отриманих під час польових досліджень, їх систематизації та використання під час написання науково-дослідницьких робіт учнями;
- поглибити компетентність в питаннях організації та проведення фізико-географічних досліджень, прийомах вивчення окремих компонентів природного середовища, рекомендаціях з узагальнення польового матеріалу та оформлення звіту.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ФК 1. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.

ФК 6. Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури.

ПК 1. Здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем і людиною, розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства.

ПК 2. Здатність доцільно і критично використовувати географічні поняття, концепції, парадигми, теорії, ідеї, принципи для пояснення письмовими, усними та візуальними засобами явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, державному, локальному).

ПК 3. Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі (світу), материків і океанів, України.

ПК 4. Здатність розуміти та пояснювати особливості природних компонентів і об'єктів у сферах географічної оболонки, взаємозв'язки в ландшафтах.

ПК 7. Здатність реалізовувати красноразумний підхід на уроках географії, у позакласній і позашкільній роботі з учнівською молоддю.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Методика організації польових досліджень з учнями**» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми «Географія»:

ОК 18 “Педагогіка з основами педмайстерності”.

ОК 30 “Методика навчання географії в закладах загальної середньої освіти”;

ОК 31 “Методика позашкільної роботи з географії”.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Географія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання (РН):

Програмні результати навчання	Шифр РН
Знає та розуміє принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання предмета в закладах загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти).	РН 3
Володіє формами та методами виховання учнів на уроках і в позакласній роботі, уміє відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини.	РН 9
Знає та розуміє основні концепції, парадигми, теорії та загальну структуру географії, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії розвитку географічної науки.	РН 13
Застосовує базовий поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії, її теоретичні й емпіричні досягнення на рівні, що дозволяє інтерпретувати природно-географічні та суспільно-географічні явища і процеси, пов'язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географії.	РН 18
Уміє характеризувати природні ландшафти і регіони, пояснювати їхні особливості та взаємозв'язки, сформовані географічним положенням й іншими географічними чинниками (зокрема під час навчальних польових практик).	РН 19
Знає, розуміє і демонструє здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання географії для виконання освітньої програми в базовій середній школі.	РН 22
Дотримується сам під час польових навчальних практик та формує відповідальне ставлення учнів до природи, повагу до культурних цінностей і традицій місцевого населення під час екскурсій, походів і експедицій з учнівською молоддю.	РН 24

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Методика організації польових досліджень з учнями**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр РН
Здобувач освіти повинен знати теорію предметної області, зв'язок дисципліни з іншими освітніми компонентами, розуміти принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання предмета в закладах загальної середньої та позашкільної освіти.	РН 3, 13, 18, 19
Знати основні цілі та задачі організації польових досліджень з учнями в освітньому процесі; місце і види польових досліджень зі шкільних географічних курсів.	РН 9, 18
Володіти методикою організації польових досліджень з урахуванням вікових особливостей учнів;	РН 22
Уміти застосовувати методи наукових досліджень в процесі практичних занять та практики з організації польових видів роботи у закладах середньої та позашкільної освіти.	РН 22, 24

Уміти використовувати набуті знання та вміння в професійній педагогічній діяльності для підготовки учнівської молоді до здійснення самостійних і колективних видів науково-дослідної роботи.

PH 22

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методи навчання: словесні (лекція, пояснення, розповідь, інструктаж), практичні (вправи), наочні методи (спостереження, ілюстрації, демонстрації).

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- поточне усне опитування;
- модульне опитування;
- спостереження за навчально-пізнавальною діяльністю студентів;
- залік.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виконання практично-семінарських робіт, усне опитування на заняттях, виконання самостійної роботи.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота з тем змістовного модуля.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік у формі усної перевірки знань.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	CP	50	100
5	5	5	5	5	5	20		

T1, T2 ... – теми практично-семінарських робіт

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T7	T8	T9	T10	T11	T12	CP	50	100
5	5	5	5	5	5	20		

T7, T11 ... – теми практично-семінарських робіт

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практично-семінарські заняття	6	30	6	30
Презентація			1	20
Реферат	1	20		
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	8	100	8	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульний контроль є необхідним елементом модульно-рейтингової технології навчального процесу. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «**Методика організації польових досліджень з учнями**» проводиться двічі на семестр, згідно розкладу модульних контролів визначених навчальною частиною в межах годин, які відведені на практичні заняття. До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі, які виконали усі види робіт та самостійну роботу. Максимальна кількість балів одержаних під час контрольної роботи становить 50 балів.

Виконання модульної контрольної роботи передбачає надання відповідей на тести та теоретичні питання. Робота містить 5 тестів, за кожен правильну відповідь з яких здобувач

отримує по 1 балу (разом 5 балів), та три теоретичних запитання, які максимально оцінюються по 15 балів за кожне (разом 45 балів).

Перескладання підсумкового модульного контролю здобувачами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці, проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного. Позитивні оцінки з модульного циклу не підвищуються.

Під час другого модульного контролю викладач оголошує загальну кількість балів накопичених здобувачем. Якщо здобувач набрав 60 і більше балів, то залік може бути виставлений за результатами модульних контролів на момент оголошення результатів. У разі, якщо здобувач бажає поліпшити свою оцінку, він складає залік за всією програмою навчальної дисципліни. При цьому в підсумковій оцінці не враховуються накопичені бали.

Критерії оцінювання модульного циклу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка: національна та ECTS	Критерії оцінювання
90 – 100	Відмінно А	Здобувач дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання здобувач застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.
82-89	Добре В	Здобувач повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань здобувач застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою
74-81	Добре С	Здобувач розкрив теоретичні питання, програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності.
64-73	Задовільно D	Здобувач розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань здобувач припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння матеріалу.
60-63	Задовільно E	Здобувач неповністю розкрив теоретичні питання, відповідь містить суттєві помилки. При виконанні практичних завдань здобувач припускається значних помилок, а виконання завдань викликає значні труднощі.
35-59	Незадовільно FX	Здобувач не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило такий здобувач виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.
0-34	Незадовільно F	Здобувач, який не виконав навчальну програму або якийсь елемент її складової, має фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити теоретичні питання і виконати практичні завдання. Такий здобувач не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Семестровий контроль з дисципліни «Методика організації польових досліджень з учнями» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни. Форма проведення семестрового контролю усна. Протягом семестру здобувачі можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводяться в національну шкалу

оцінювання і відповідно у шкалу ECTS. Якщо здобувач набрав 60 і більше балів, то залік може бути виставлений за результатами модульних контролів на момент оголошення їх результатів.

Якщо здобувач освіти за результатами модульних контролів набрав 60 і більше балів, а на заліку отримав менше 60 балів, то викладач має право з метою з'ясування повноти оволодіння програмою дисципліни, сформованості умінь та навичок, поставити додаткові питання в межах програми навчальної дисципліни. Підсумкова оцінка з дисципліни визначається викладачем з врахуванням балів, отриманих за відповіді на додаткові питання.

Критерії оцінювання зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни й доводяться до відома здобувачів на першому занятті.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Науково-теоретичні основи навчальної дисципліни «Методика організації польових досліджень з учнями». Вступна частина. Теоретичні засади навчальної дисципліни. Зв'язок з іншими науками. Актуальні питання, теоретичні та прикладні теми досліджень.

Тема 2. Методи географічних досліджень. Загальнонаукові методи. Конкретно-наукові методи. Міждисциплінарні методи в географії. Практичне використання методів під час організації польових досліджень.

Тема 3. Організація польових географічних досліджень. Польові дослідження. Види та форми польових досліджень. Розробка маршруту дослідження. Спорядження під час проведення польових досліджень. Пересування під час походу. Ведення польової документації.

Тема 4. Рекомендації щодо виконання польових геолого-геоморфологічних досліджень. Вивчення геологічної та геоморфологічної будови місцевості. Польові дослідження мінерально-сировинних ресурсів, рельєфу сучасних рельєфотворчих процесів. Вивчення сучасної динаміки рельєфу. Вивчення основних генетичних типів рельєфу.

Тема 5. Особливості виконання польових досліджень поверхневих і підземних вод. Польові дослідження поверхневих і підземних вод. Еколого-гідрологічні дослідження водойм. Польові дослідження водойм з учнями. Оцінка сучасного стану водойм. Гідрологічні виміри.

Тема 6. Особливості виконання польових метеорологічних досліджень. Вивчення будови метеорологічних приладів. вимірювання метеорологічних даних. Ознайомлення з методикою стаціонарних метеорологічних спостережень та особливості їх проведення. Ознайомлення з програмою та порядком проведення мікрокліматичних спостережень. Вивчення кліматичних характеристик. Обробка кліматичних спостережень. Аналіз метеорологічних карт.

Змістовий модуль 2.

Тема 7. Польові дослідження ґрунтів, рослинного та тваринного світу. Види ґрунтових зйонок за масштабом. Підготовчий, польовий та камеральний періоди ґрунтової зйомки. Особливості проведення польових ґрунтових досліджень (закладання розрізу, вивчення морфології ґрунтів, відбір ґрунтових зразків та монолітів). Ознайомлення з методами і прийомами польового дослідження флори та фауни, видовим різноманіттям біогеоценозів. Використання порівняльно-географічний методу при таких дослідженнях.

Тема 8. Польові дослідження природно-територіальних комплексів. Організація та проведення ландшафтних досліджень (підготовчий, польовий та камеральний періоди). Стаціонарні, напівстаціонарні та польові дослідження ландшафтів. Особливості та методика польового вивчення фацій та урочищ.

Тема 9. Польові економіко-географічні дослідження. Особливості польового вивчення територіальної структури виробничих комплексів. Вивчення чинників розміщення територіально-виробничих комплексів та їх функціонування. Особливості вивчення промислових та сільськогосподарських підприємств, інфраструктури, міст та сіл, районів тощо.

Тема 10. Особливості виконання польових досліджень рекреаційних комплексів та рекреації. Методика проведення рекреаційних досліджень. Оцінка природних умов для розвитку рекреації. Вивчення територіально-рекреаційних систем різними методами. Організація польових рекреаційно-туристичних досліджень. Суцільні, маршрутні, «ключові дослідження» рекреаційних комплексів.

Тема 11. Організація польових досліджень з демографії та етнографії. Головні напрями та основні завдання демографічних та етнографічних досліджень. Особливості організації етнографічних досліджень. Об'єкти польового демографічного та етнографічного дослідження. Стаціонарні та експедиційні дослідження. Збір польових матеріалів та методика їх опрацювання.

Тема 12. Оброблення результатів польових географічних досліджень. Правила ведення та зберігання інформації та документів. Правила опрацювання та оформлення польових географічних матеріалів (документів, звітів, ілюстративних матеріалів тощо). Збирання, систематизація та використання матеріалу польових досліджень у науково-дослідній роботі з учнями.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Форма навчання: <i>денна</i>				
	Усього	у тому числі			
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота
7-й семестр					
Модуль 1					
Тема 1. Науково-теоретичні основи навчальної дисципліни «Методика організації польових досліджень з учнями».	9	2	2		5
Тема 2. Методи географічних досліджень.	9	2	2		5
Тема 3. Організація польових географічних досліджень.	9	2	2		5
Тема 4. Рекомендації щодо виконання польових геолого-геоморфологічних досліджень.	11	4	2		5

Тема 5. Особливості виконання польових досліджень поверхневих і підземних вод.	11	4	2			5
Тема 6. Особливості виконання польових метеорологічних досліджень.	10	4	1			5
Модульна контрольна робота	1		1			
Разом за модуль	30	18	12			30
Модуль 2						
Тема 7. Польові дослідження ґрунтів, рослинного та тваринного світу.	11	4	2			5
Тема 8. Польові дослідження природно-територіальних комплексів.	9	2	2			5
Тема 9. Польові економіко-географічні дослідження.	11	4	2			5
Тема 10. Особливості виконання польових досліджень рекреаційних комплексів та рекреації.	9	2	2			5
Тема 11. Організація польових досліджень з демографії та етнографії.	11	4	2			5
Тема 12. Оброблення результатів польових географічних досліджень.	8	2	1			5
Модульна контрольна робота	1		1			
Разом за модуль	60	18	12			30
Разом за семестр	120	36	24			60

(заочна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: <i>заочна</i>					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
9-й семестр						
Тема 1. Науково-теоретичні основи навчальної дисципліни «Методика організації польових досліджень з учнями».		0,5	0,5			8
Тема 2. Методи географічних досліджень.		0,5	0,5			8
Тема 3. Організація польових географічних досліджень.		0,5	0,5			8
Тема 4. Рекомендації щодо виконання польових геолого-геоморфологічних досліджень.		1	1			9
Тема 5. Особливості виконання польових досліджень поверхневих і підземних вод.		1	0,5			9
Тема 6. Особливості виконання польових метеорологічних досліджень.		1	1			9
Тема 7. Польові дослідження ґрунтів, рослинного та тваринного світу.		1	0,5			9
Тема 8. Польові дослідження природно-територіальних комплексів.		1	1			9

Тема 9. Польові економіко-географічні дослідження.		1	0,5			9
Тема 10. Особливості виконання польових досліджень рекреаційних комплексів та рекреації.		1	0,5			8
Тема 11. Організація польових досліджень з демографії та етнографії.		1	1			8
Тема 12. Оброблення результатів польових географічних досліджень.		0,5	0,5			8
Разом за семестр		120	10	8		102

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Організація і методи польових географічних досліджень	4	1
2	Загальні принципи організації дослідницької діяльності учнів	4	1
3	Позаурочна та позашкільна дослідницька діяльність школярів з географії	4	1
4	Види, форми та методи проведення польових досліджень з географії	4	2
5	Методика організації польових досліджень з учнівською молоддю	4	1
6	Методика комплексних польових географічних досліджень	4	2
Разом		24	8

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Польові дослідження – лабораторія географа.	5	8
2	Значення польових досліджень для географії.	5	8
3	Комплекс географічних наук. Принципові відмінності в об'єктах дослідження фізичної та економічної географії.	5	8
4	Завдання комплексу географічних наук. Прикладні дослідження комплексу географічних наук.	5	9
5	План і структура наукової роботи. Оформлення наукової роботи.	5	9
6	Польові географічні дослідження: види та структура.	5	9
7	Позаурочна дослідницька діяльність старшокласників з географії.	5	9
8	Позашкільна географічна освіта.	5	9
9	Географічні гуртки в закладах загальної середньої освіти.	5	8
10	Підготовка та захист науково-дослідницьких робіт з учнями в Малій академії наук.	5	8
11	Організація польової дослідницької діяльності з географії.	5	9
12	Місце та роль шкільного підручника з географії в умовах дослідницького навчання	5	8
Разом		60	102

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: мультимедійний пристрій для проведення лекційних занять, персональні ноутбуки, планшети.

Інформаційні технології та засоби онлайн навчання: прикладні програми (MS Office 2010, MS Windows XP), система електронного навчання Moodle <https://e-learn.uzhnu.edu.ua>, електронна пошта на базі глобальних інформаційно-комунікаційних порталів, внутрішня корпоративна електронна пошта УжНУ; електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui>, сайт УжНУ <https://www.uzhnu.edu.ua>, інформаційні ресурси в мережі Інтернет.

Обладнання: Географічні карти і атласи, довідники, прилади і матеріали кабінету геології (колекції мінералів та гірських порід тощо), обладнання і матеріали лабораторії ґрунтознавства, кабінету географії.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Самойленко В. М Навчання географії: Понятійно-термінологічний словник (з грифом МОН України, електронна версія) / В. М. Самойленко, Я. Б.Олійник, Л. П. Вішнікіна, І. О. Діброва. - К.: Ніка-Центр, 2015. - 352 с.
2. Пономарьова Г., Репко І., Одарченко В. Практикум з педагогіки: навч. посібник. Харків: ТО Ексклюзив, 2017. 243с.
3. Немець К. А., Немець Л. М. Теорія і методологія географічної науки: методи просторового аналізу / Навчально-методичний посібник // К. А. Немець, Л. М. Немець. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 172 с.

Допоміжна література

1. Мельничук М. М., Білецький Ю. В. “Методи географічних досліджень”. Методичні рекомендації до практичних занять. – Луцьк, 2010. – 162 с.
2. Глушко М.С. Методика польового етнографічного дослідження: Навч. посібник. – Львів: Видав. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2008 – 288 с.
3. Загальна гідрологія : навчальний посібник / Л.П. Курганевич, В.І. Біланюк. Ю.М. Андрейчук. – Львів: ЛНУ ім.Івана Франка, 2020 – 336 с.
4. Морфологія ґрунтів / Методичні рекомендації для виконання лабораторних робіт та проходження навчальної практики з курсу “Ґрунтознавство з основами географії ґрунтів”. Рекомендовано для студентів географічного факультету. – Ужгород, 2013 – 35 с.
5. Іванік О.М., Менасова А.Ш., Крочак М.Д. Загальна геологія. Навчальний посібник. – Київ. - 2020. – 205 с.
6. Микита М.М. Методичні матеріали для виконання лабораторних робіт з курсу “Геологія загальна та історична” / Микита М.М. – Ужгород: Видав. ДВНЗ “УжНУ”, 2020. – 58 с.
7. Практикум з курсу “Ґрунтознавство з основами географії ґрунтів” / М.Р. Салюк, Ужгород: Видав. ДВНЗ “УжНУ”, 2020. – 71 с.
8. Ґрунтознавство: навч. посіб. / В.І. Аверченко, Н.М. Самойленко. – Харків: Мачулін, 2018. – 118 с.
9. Мезенцев К. В. Методи дослідження в суспільній географії: традиції і новації / К. В. Мезенцев // Економічна та соціальна географія. – 2013. – Вип. 1(66). – С. 31- 42.
10. Методика навчання географії: практична і самостійна робота студентів : навчально-методичний посібник. - Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. - 136 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. <https://vseosvita.ua/library/dodatkovij-material-do-uroku-na-temu-metodi-polovih-doslidzen-165428.html>
2. <http://ua.lokando.com/> Репозитарій підручників
3. <http://www.man.gov.ua/> Мала академія наук

4. <http://teacherjournal.com.ua/> Учительський журнал
5. <http://geosite.com.ua/> Географічний портал
6. <http://geografica.net.ua/> Географіка
7. https://geo.knu.ua/images/doc_file/navch_lit/Samojlenko_Tupuzov.pdf
8. https://geo.knu.ua/images/doc_file/navch_lit/Samojlenko_dydaktyka.pdf